

ביאורים

224 -י- שתיים עשרה קושיות על עיקרי הדת ודחייתם

מהדורת אור עציון

לאחר שהזכירו בספר הזה: טענת ביטול התורה ודחייתה, היות הנביאים בני אדם הזקוקים לאכילה ושתייה, עלולים להפגע מאחרים ואף למות, היווצרות העולם יש מאין, תארי הבורא, שילת הגשמות וכו', ישנם עוד שנים עשר דברים שעלולים לבלבל בני אדם ולהביאם לידי כפירה, ולכן ראוי לברר אותם, ואלו הם:

קושיה ראשונה - ישנם אנשים הנמנעים מלעסוק בתורה שבכתב מפני שרטי המצוות אינם מבוארים בה, ולכן הם חושבים שעדיף ללמוד את פרטי המצוות בפני עצמם ועל ידם נדע לקיים את מצוות האל, אולם הם צריכים לדעת שהתנ"ך אינו עומד בפני עצמו אלא יש לנו עוד שני מקורות שאנו מסתמכים עליהם בשביל להשלים את דתנו, והם השכל והמסורת, וכשנצרך את שלושתם יחד נגיע להבנה שלמה של מצוות התורה.

קושיה שניה - ישנם הנמנעים מלעסוק בתורה מפני שיש בה סתירות לכאורה. למשל כאשר דוד מצווה למנות את העם, על פי ספר שמואל (ב כד, ט) תוצאת המניין היא - "ותהי ישראל שמונה מאות אלף איש חיל", ואילו בדברי הימים (א כא, ה) מופיע מספר אחר: "ויהי כל איש ישראל אלף אלפים ומאה אלף איש", זאת אומרת מליון ומאה אלף חיילים. בין שני המספרים קיים הפרש של שלוש מאות אלף חיילים!

227 אלא שלדוד היה צבא קבע שמנה שלוש מאות אלף חיילים והיו לו עוד עשרים וארבע אלף חיילים שהתחלפו כל חודש במשך שנים עשר חודשים, כמו שנאמר (שם כז, א): "הבאה והיצאת חודש בחודש לכל חודשי השנה המחלקת האחת עשרים וארבעה אלף". בשמואל נמנו חיילי המילואים של דוד שמנו קצת יותר משמונה מאות אלף חיילים (ובאופן מדויק שמונה מאות עשרים וארבעה אלף), ובדברי הימים נמנה כל הצבא שמנה מליון ומאה אלף חייל.

228 **קושיה שלישית** - סתירה אחרת מופיעה אצל אחזיה מלך יהודה - במלכים ב (ח, טז) נאמר שהמלך יהורם אביו של אחזיה מת בן ארבעים שנה ואז מלך אחזיה בנו תחתיו כשהוא בן עשרים ושתיים שנה, ואילו בדברי הימים ב (כב, ב) נאמר שאחזיה היה בן ארבעים ושתיים שנה כשמלך - "בן ארבעים ושתיים שנה אחזיה במלכו", ואיך יתכן שהוא היה גדול מאביו שנפטר בן ארבעים שנה.

229 אולם ניתן להסביר קושי זה, שבמלכים כתוב גילו האמתי - עשרים ושתיים שנה, ואילו מה שנאמר בדברי הימים הוא גילה של אימו עתליהו בת עמרי, וכתבו את גילה מפני שהוא שמע לעצותיה הרעות, כמו שנאמר (שם ש, ג): "גם הוא הלך בדרכי בית אחאב, כי אימו היתה יועצתו להרשיע" ובגללה לא האריך ימים אלא מלך רק שנה אחת.

230 ואם נשאל, הרי בדברי הימים נקבו זמן שהוא ארוך מזמנו של אחזיה שהרי הוא היה בן עשרים ושתיים ואמו בת ארבעים ושתיים, ואיך יתכן למנות לאדם שנים מתאריך שקדם ללידתו? התשובה היא שמצינו דברים כאלה לפעמים, למשל כאשר אין לאדם ילדים במשך זמן רב והוא נודר נדרים כאשר נולד לו ילד לאחר זמן הוא קורה לו על שם הנדר, כמו שמופיע במשלי (לא, ב): "מה ברי ומה בר בטני ומה בר נדרי", ומונה מזמן זה את ימיו. כך גם כאן נקרא אחזיה על שם אימו בגלל שמלכותו נפלה בגללה. כך אנו צריכים להשתדל להעמיד את פסוקי התורה על פי אמיתותם.

י- ואחרי אשר דברתי בענייני הבטול במה שזכרתיו, וזכרתי הערבובים העולים על הלבבות בעבור מות הנביאים ואכילתם ושתייתם ומשגלם והחמס העובר עליהם, לחבר את הלבבות אשר כמעט שיפסדו בעבורם, וזכרתי עוד מהספורים הנזכרים על הבורא בהרחקת הדמות ושער החכמה והיכלת והתארים, אשר אם הייתי סובלם, הייתי ירא שיכפרו בני אדם, אני רואה שאחבר אליהם שנים עשר ענינים, אני חושב שאם לא אדבר על אחד מהם יתבלבלו לבות בני האדם ותפסד אמונתם, וכאשר נבארם, יסור שלטון ספקותם ויברו הלבבות מהם כאשר התבררו מן הראשונים.

מחסור בפירושי המצוות בתורה

225 **ואמר**: אולי קצת בני אדם מקצרים להחזיק בספר הזה, בעבור שאין פרושי המצוות מבארים בו. ואמר: כי איננו לבדו המשך לתורתנו, אף יש לנו זולתו שני משכים אחרים, אחד מהם לפניו והוא מבווע השכל, והשני אחריו מוצא הקבלה. ומה שלא מצאנוהו והשלימו בה המצוות בכמותם ואיכותם בזה.

החושבים שיש סתירות

226 **השני** אולי אחר מקצר מהחזיק בו, בעבור שחושב שיש בו סתירה, כאמרו בשמואל (ב' כז, ט) ויהי ישראל שמנה מאות אלף איש ובדברי הימים (א' כא, ה) ויהי כל ישראל אלף אלפים ומאה אלף איש. 227 ואמר כי קרוב לשלש מאות אלף היו כתובים בספר המלך ארבעה ועשרים אלף לכל חדש, כמו שאמר (שם כז, א) לכל חדשי השנה המחלקת האחת ארבעה ועשרים אלף, והפילו מן הנבואה האחת הפתובים, ונכתבו באחרת.

החושבים שיש שקרים

228 **השלישי** אולי יביאהו לזה מחשבו שיש בו הגדה שהיא שקר, שיהיה הבן גדול מן האב שנתים, כי יהורם בן יהושפט מת והיו לו ארבעים שנה, ועמד אחזיה בנו תחתיו, ונכתב במלכים (ב' ח, טז) שהיו לו שנים ועשרים שנה, ובדברי הימים (ב' כב, ג) שנים וארבעים שנה. 229 ואמר כי מנין שנים ועשרים שנה לחייו, ומנין השנים וארבעים שנה לחיי אמו, והיתה העלה בזה כי בעבורה 230 ומת. ואם יתבענו תובע: איך יחסו הבן אל מנין שהיה קדם הניתו? והנה חקרתיו על ענין זה, ומצאתיו שיהיה אחד מבני ישראל מבקש הבן ונודר נדר קדם שיוחן אותו בשנים, וכאשר יוחן אותו יקראהו בן נדרי, כמו שאמר (משלי לא, ב) מה ברי ומה בר בטני ומה בר נדרי. וכן מעמיקים מבקשי האמת על הענינים עד שיתברר להם הדרך.

סובלם - לא מגיב לטענות אלו. **ויברו** - ויתנקו. **בספר הזה** - בתורה. **זולתו** - חוץ מהתורה שבכתב. **משכים** - המשכים, מבארים. **הפילו** - והחסירו. **שנים וארבעים** - במולכו. **בעבורה** - בגלל השפעתה השלילית. **שיוחן** - שיחוננו אותו.

לזרע של קימא עבור יוחנן אוריאל בן לאה מרלן
ורבקה ג'ואן בת ג'וסלין שמחה הי"ו

